

Stališče NČR DNS in SNS

Novinarsko častno razsodišče, skupni organ Društva novinarjev Slovenije in Sindikata novinarjev Slovenije (v nadaljevanju NČR), v sestavi Brane Piano (podpredsednik), Sonja Merljak Zdovc, Irena Brejc, Peter Merc, Katarina Vučko, Ranka Ivelja in Nataša Štefe, je na seji 3. decembra 2020 v primeru **Karmen Stariha proti Gašperju Petovarju in odgovorni urednici Petri Rupnik (Svet 24)**, ugotovilo, da sta novinar in urednica kršila Kodeks novinarjev Slovenije.

Primer: Karmen Stariha proti Gašperju Petovarju in odgovorni urednici Petri Rupnik, Svet 24

Karmen Stariha se je pritožila zoper članek *Kdo ima pravico do izkoriščanja zemlje, lastnik ali sosedje* (Svet24, svet24.si, 27. 9. 2019). Novinarju Gašperju Petovarju in odgovorni urednici Petri Rupnik očita kršitev 1. in 4. člena Kodeksa novinarjev Slovenije (v nadaljevanju kodeksa).

Novinar in urednica naj bi **1. člen**¹ kršila z več različnimi navedbami o tem, da je g. Joc Pečečnik lastnik zemljišča ob Plečnikovem stadionu in Fondovih blokih oziroma da je g. Pečečnik ta zemljišča kupil.

Pritožnica zatrjuje, da novinar informacij o tem ni preveril, čeprav so javno dostopne.

Napačne trditve v članku so po mnenju pritožnice naslednje:

V podnaslovu članka: »Sosedje ne dovolijo Pečečniku graditi na njegovi zemlji.«

V zadnjem stavku poudarjenega uvod ponovno: Gradnji oz. prenovitvi z Nasprotujejo prebivalci Fondovih blokov, ki imajo vrtičke na Pečečnikovi zemlji.

V prvem poudarjenem stavku članka: Pečečnik je kupil stadion ... na pripadajočih parcelah, ki jih je kupil ...

Na eni izmed parcel imajo prebivalci Fondovih blokov svoje vrtičke.

V prvem stavku članka: Zemlja ni njihova, je Pečečnikova ...

V okviru spodaj na strani 8: Lastniki stanovanj ..., ki si lastijo Pečečnikovo zemljo ...

V drugem delu članka (z naslovom Sprememba lastništva) v drugem stavku: Zemljišče, na katerih so vrtički, je v lasti Joca Pečečnika, o tem ni ...

V istem delu članka: Sicer še vedno trdi ..., a zna se zgoditi, da mu sodišče parcelo z vrtički odvzame.

V krogu na fotografiji gloriете: Stanovalci Fondovih blokov, ki imajo vrtičke na zemljišču Joca Pečečnika, grozijo ...

V posebnem rumeno-lila okvirčku na strani spodaj: Lastniki Fondovih blokov imajo vrtičke na zemljišču Joca Pečečnika in mu preprečujejo, da bi gradil na svojem zemljišču.

¹ 1. člen: Novinar mora preverjati točnost zbranih informacij in se izogibati napakam. Svoje napake — četudi nenamerne — mora priznati in popraviti. V tem primeru NČR lahko presodi, da novinar ni kršil kodeksa.

V tretjem stavku tretjega dela članka (s podnaslovom Bi dovolili, da vam sosed preprečuje ...): V daljni preteklosti ... kupili, kupil ga je Joc Pečečnik.

Pritožnica navaja, da zemljišče (parcela št. 312 k. o. Bežigrad) nikoli ni bilo in tudi zdaj ni v lasti Joca Pečečnika. Zato tudi ni možno, da bi sodišče g. Pečečniku to parcelo odvzelo. Gre namreč za parcelo - tako pritožnica -, na kateri prebivalci Fondovih blokov že več kot 80 let neprekinjeno obdelujejo svoje vrtove. O lastništvu te parcele, dodaja, na sodišču že več kot 10 let poteka nepravdni postopek, v katerem sta že dva izvedenca, kot pravilno piše v članku, navedla svoje mnenje, da parcela pripada Fondovim blokom. Nadalje, po mnenju pritožnice ne drži niti večkrat ponovljena navedba v članku, da je g. Pečečnik to parcelo kupil. »G. Pečečnik tega zemljišča ni nikoli kupil, ampak ga je v podjetje Bežigrajski športni park d. o. o. kot svoj delež vložila Mestna občina Ljubljana, kar je razvidno iz (priložene in javno objavljene) družbene pogodbe podjetja Bežigrajski športni park. Držala naj ne bi niti trditev v članku, da stanovalci Fondovih blokov, ki imajo vrtičke na zemljišču Joca Pečečnika, grozijo s tožbo ljubljanske občine. Kot zatrjuje pritožnica, so prebivalci v svojem pismu mestne svetnike le opozorili, da bi bila MOL v primeru podaljšanja omenjene družbene pogodbe za podjetje Bežigrajski športni park izpostavljena odškodninskim tožbam s strani investitorja.

Po mnenju pritožnice ne drži niti navedba, v okviru na strani 8, da Plečnikov stadion propada, ker stanovalci Fondovih blokov ne dovolijo, da Pečečnik začne obnovo stadiona in ... Stadion, zatrjuje, propada zato, ker je nezadostno vzdrževan. Poleg tega pa projekt Bežigrajski športni park sploh ne bi pomenil obnove stadiona, ampak zaradi preobsežnih posegov, rušenja po mnenju večine slovenskih in mednarodnih strokovnjakov uničenje avtentičnosti in integritete Plečnikovega spomenika.

Četrty člen² naj bi novinar kršil, ker je ob navedbah, kot je »Trdijo, da Pečečnikovo zemljišče, kjer imajo vrtičke, in ki ga niso kupili, ko so kupovali stanovanja«, zamolčal bistveno informacijo, da gre za koncept etažne lastnine, v skladu s katerim so pripadajoča zemljišča del lastnine, ki sodi k stanovanju in se ne kupuje posebej. Pojasnjuje, da so lastniki stanovanj v večstanovanjskih zgradbah izključni lastniki svojih stanovanj, hkrati pa v sorazmernih deležih solastniki skupnih delov etažne lastnine, na primer stopnišč, strehe, fasade itd. in tudi pripadajočih funkcionalnih zemljišč. »Zato so vsi lastniki stanovanj v Fondovih blokih z nakupom stanovanja samodejno kupili tudi sorazmerni delež pripadajočih zemljišč. O zemljišču št. 312 pač na sodišču poteka postopek o določitvi pripadajočih zemljišč.«

Novinar in odgovorna urednica sta odgovorila. Zatrjujeta, da so »navedene informacije točne in preverljive, ker gre za splošno znane informacije. Mediji, kot so na primer Planet TV, 24ur.com in Siol.net in ostali mediji, so že pred tem neprestano sporočali javnosti, da je Joc Pečečnik lastnik zemljišč, kjer stoji Plečnikov stadion za Bežigradom in je bilo na to temo izdelanih in objavljenih veliko število člankov v vseh medijih.« Nadalje trdita, da naj bi bila javnost s tem »seznanjena, da je Joc Pečečnik kupil zemljišča od mestne občine Ljubljana in ustvaril poslovni načrt za obnovo ter izgradnjo novih poslovnih stavb. Ne glede na zemljiškoknjižno stanje, katerega je kupec sam dolžan urediti, je postalo splošno znano dejstvo, da je

² 4. člen: Novinar ne sme zamolčati informacij, ključnih za razumevanje obravnavane teme.

Joc Pečičnik kupil predmetno nepremičnino, podrobnosti nakupa pa seveda ne smejo biti razkrite, ker gre za poslovne skrivnosti.«

Novinar in odgovorna urednica tudi zatrjujeta, da nista kršila 4. člena, saj da nista zamolčala informacije, ključnih za razumevanje obravnavane teme. Navajata, da je postalo »splošno znano tudi dejstvo, da v zvezi s predmetnimi nepremičninami poteka sodni spor. Priznavata, da »stanovalci Fondovih blokov so etažni lastniki, vendar nimajo lastništva na zemljiščih, ki se nahajajo ob njihovih stavbah oz. na katerih obdelujejo vrtove.« Stanovalci Fondovih blokov, dodajata, »so že od nekdaj posestvovali zemljišča ob fondovih blokkih in si urejali vrtove«, čeprav niso bili zemljiškoknjižni lastniki le-teh«. To so, dodajajo, prebivalci večkrat izpovedali različnim medijem, tudi njim, v odgovoru na pritožbo navajata novinar in odgovorna urednica.

Sklep: Novinar in odgovorna urednica sta kršila 1. člen, nista pa kršila 4. člena Kodeksa novinarjev Slovenije.

Obrazložitev: Novinar in odgovorna urednica zatrjujeta, da so informacije, po katerih je Joc Pečičnik lastnik sporne parcele, na kateri stanovalci obdelujejo svoje vrtove, »točne in preverljive«, ker »gre za splošno znane informacije«. Sklicujeta se na medije, kot so Planet TV, 24ur.com in Siol.net, ki da so sporočali javnosti, da je Joc Pečičnik lastnik zemljišč, kjer stoji Plečnikov stadion za Bežigradom. Novinarsko častno razsodišče je že večkrat opozorilo, da (napačne) trditve, zapisane v prispevkih drugih medijev, ne odvezujejo novinarja, da dejstva pred objavo tudi sam skrbno preveri. Za morebitno netočnost namreč sam nosi odgovornost. Iz dokumenta - družbene pogodbe, s katero so podjetje GSA poslovno svetovanje d.o.o (direktor Jože Pečičnik), Mestna občina Ljubljana (zastopnik župan Zoran Jankovič) in Olimpijski komite Slovenije (predsednik Janez Kocjančič) ustanovili skupno družbo Bežigrajski športni park športni marketing d. o.o. (BŠP d.o.o.) - je razvidno, da so informacije, na katere se kot na točne sklicujeta novinar in odgovorna urednica, nepopolne in netočne. Omenjeni trije družbeniki so se namreč s to pogodbo dogovorili o deležih sredstev, ki so jih vložili v skupno družbo. Ob tem pa so se dogovorili, da se v korist BŠP d.o.o v zemljiški knjigi Okrajnega sodišča v Ljubljani med drugimi vknjiži tudi sporna parcela 312, ki jo je v skupno družbo vložila MOL. Kot priznavata tudi novinar in odgovorna urednica, o tem, ali je ta dogovor zakonito uresničljiv, poteka sodni spor, saj stanovalci Fondovih blokov trdijo, da imajo kot etažni lastniki pravico do sorazmernega deleža sporne parcele. Ali je Joc Pečičnik, oziroma njegovo podjetje, ki je solastnik skupne družbe BŠP d.o.o, (so)lastnik te parcele, sodišče torej še odloča. Novinar (in odgovorna urednica) zato netočno trdita, da je Joc Pečičnik nedvomno njen lastnik. Novinar in odgovorna urednica sta kršila prvi člen, ki novinarja zavezuje k preverjanju zbranih informacij. Pritožnica tudi navaja, da je netočna trditev, da stanovalci Fondovih blokov grozijo s tožbo ljubljanski občini. Zatrjuje, da so mestne svetnike le opozorili, da bi v primeru podaljšanja družbene pogodbe za BŠP d.o.o. MOL lahko bila izpostavljena odškodninskim tožbam s strani investitorja. Na ta očitek novinar in odgovorna urednica ne odgovarjata, zato NČR verjame pritožnici in tudi v tem delu ugotavlja netočno informacijo in zato kršitev prvega člena.

Novinar in odgovorna urednica nista kršila 4. člena. Ne drži očitok pritožnice, da je novinar »zamolčal bistveno informacijo, da gre za koncept etažne lastnine, v skladu s katerim so pripadajoča zemljišča del lastnine, ki sodi k stanovanju in se ne kupuje posebej.« Novinar je sicer poljudno, brez uporabe besede etažna lastnina, a vendar dovolj jasno (na podlagi pisma stanovalcev MOL-u) bralce seznanil s tem, da sporno zemljišče po mnenju stanovalcev pripada njihovim blokom oziroma stanovanjem, zaradi česar so zdaj na sodišču. Povzame tudi, da sta že dva izvedenca potrdila, da so vrtovi na severni strani stadiona skupno pripadajoče zemljišče naselja in da obstaja tudi gradbeno dovoljenje iz tridesetih let 20. stoletja, na katerem so vrtovi vrisani kot del gradbenega dovoljenja naselja. Novinar ob tem zapiše, da je v daljni preteklosti sporno zemljišče res pripadalo stanovalcem Fondovih blokov, a da se je lastništvo odtlej večkrat spremenilo. Pri tem ne navede, da etažne lastnine ni treba kupiti skupaj s stanovanjem, a vseeno pripada stanovalcem, kot mu očita pritožnica. Tega pa očitno ne vedo niti vsi stanovalci, saj novinar v članku povzame tudi pričevanje neke stanovalke, ki pravi, da skupaj s stanovanji teh vrtov niso kupili. Novinar v članku torej res ni omenjal koncepta etažne lastnine, sam v to dvomi, je pa dal bralcem vedeti, da lastniki vztrajajo, da so skupaj s stanovanji pridobili (kupili) tudi sorazmerni delež spornega zemljišča, ki pripada blokom. Četrtega člena zato novinar in odgovorna urednica nista kršila.

Obnova postopka: Postopek, ki je bil zaključen, in sta bila o njem izdana razsodba ali stališče NČR, se lahko obnovi na predlog kateregakoli udeleženca v postopku. Udeleženec v postopku lahko zahteva obnovo postopka najpozneje eno leto od dne, ko je izvedel za nova dejstva in dokaze, ki lahko vplivajo na spremembo prvotno izrečene razsodbe ali stališča. O predlogu za obnovo postopka odloča NČR, ki mora najprej ugotoviti, ali obstajajo utemeljeni razlogi za obnovo postopka. Ponovni postopek prav tako vodi NČR.

V Ljubljani, 21. decembra 2020

Tatjana Pirc, predsednica Novinarskega častnega razsodišča